

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра психології та педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної та
навчальної роботи

А.М. Мартиненко

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ БУЛІНГУ»

(назва навчальної дисципліни)

підготовки бакалавра

(назва ступеня вищої освіти)

спеціальності 053 «Психологія»

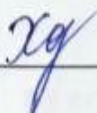
(код і назва спеціальності)

Полтава
2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія булінгу» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія». Складена відповідно до освітньої програми «Практична психологія» 2021 року.

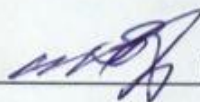
Розробник: Шевчук В.В., кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки

Погоджено

Гарант освітньої програми Євгенія ХОМЕНКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від «27» серпня 2024 року №1

Т.в. о. завідувача кафедри психології та педагогіки Вікторія ШЕВЧУК

«27» серпня 2024 року

Схвалено навчально-методичною комісією факультету філології, психології та педагогіки

Протокол від «29» серпня 2024 року № 1

Голова навчально-методичної комісії

 Віктор ЧЕРНИШОВ

«29» серпня 2024 року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		Форма навчання денна
Кількість кредитів ЄКТС –4	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов’язкова
Загальна кількість годин – 120		
Модулів – 1	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 1		2-й
		Семестр
		3-й
		Лекції
Індивідуальне завдання –не передбачено	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	24 год.
		Практичні
		24 год
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		72 год.
		Індивідуальна робота:
		-
	Вид контролю: Екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 48/72

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: висвітлення особливостей явища булінгу (цькування) в закладі освіти, його форм, можливих проявів та наслідків, а також сформувати уявлення про специфіку діагностування, запобігання та протидії булінгу в закладі освіти. Такі знання та навички

формують толерантну та свідому особистість майбутнього фахівця, інтегрованого в європейські норми і цінності соціального укладу.

Протягом опанування курсу студенти повинні набути таких **компетентностей**:

- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.
- ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни «Психологія булінгу» є «Філософія», «Загальна психологія», «Психофізіологія людини з основами генетики».

4. Очікувані результати навчання з дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти такими вміннями й навичками:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом вивчення навчальної дисципліни.

Мінімальний поріг рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати в мінімальну позитивну оцінку числової (рейтингової) шкали.

Сума балів	Значення ЄКТС	Оцінка	Критерій оцінювання	Рівень компетентності
90 – 100	А	Відмінно	Здобувач демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Власні пропозиції Здобувача в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін.	Високий, що повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни.
82 – 89	В	Добре	Здобувач демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на	Достатній, що забезпечує Здобувачу

			їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	самостійне вирішення основних практичних задач.
74 - 81	C	Добре	Здобувач загалом добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідають робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та використовує для рішення характерних/типових практичних завдань на професійному рівні. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають ускладнення.	Достатній, конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни.
64 - 73	D	Задовільно	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній, що забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни.
60 – 63	E	Достатньо	Здобувач засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. володіє основними положеннями на рівні, який визначається як мінімально допустимий. Правила вирішення практичних завдань з використання м основних теоретичних положень пояснюються з труднощами. Виконання практичних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній, що є мінімально допустимим у всіх складових навчальної дисципліни.
35 - 59	FX	Незадовільно з можливістю	Здобувач може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що	Низький, не забезпечує

		повторного складання екзамену/заліку	програму навчальної дисципліни Здобувач виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних і лабораторних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача відсутні.	практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни.
0 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Здобувач не допущений до здачі екзамену/заліку.	Незадовільний , Здобувач не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен; стандартизовані тести, які вирішуються на практичних заняттях; презентації результатів виконаних завдань самостійної роботи.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Булінг, мобінг і харасмент як соціально-психологічне явище

Булінг (цькування) в закладі освіти як явище. Форми та види булінгу (цькування). Передумови та причини виникнення булінгу (цькування). Учасники булінгу (цькування). Наслідки булінгу (цькування).

Практичне заняття № 1-2

Тема 2. Організація протидії та попередження булінгу(цькуванню) в закладі освіти

Комплексний підхід до попередження та протидії булінгу (цькуванню) у закладах освіти. Розробка плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти. Повноваження та обов'язки працівників закладу освіти з попередження та протидії булінгу (цькуванню).

Практичне заняття № 3-4

Тема 3. Діагностика булінгу, мобінгу та харасменту в закладі освіти

Завдання діагностики та її різновиди. Індивідуальна діагностика. Критерії визначення шкоди фізичному і психічному здоров'ю, заподіяної булінгом (цькуванням). З'ясування обставин випадку булінгу (цькування). Ігрові методи діагностики булінгу (цькування) в групі/класі. Початкова діагностика ситуації булінгу (цькування) в закладі освіти. Загальний моніторинг протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти.

Практичне заняття № 5-6

Тема 4. Протидія булінгу (цькуванню) в закладі освіти.

Загальні засади протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти. Правила роботи або як не слід працювати з випадком булінгу (цькування). Заходи з протидії боулінгу (цькуванню) для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку 4-8 років. Робота з дітьми середнього віку 9-15

років. Робота з дітьми старшого віку та молоддю 16-21 років. Екологічність роботи з протидії булінгу (цькуванню). Робота з власними переживаннями.

Практичне заняття № 7-9

Тема 5. Профілактика та попередження булінгу, мобінгу та харасменту.

Підходи до профілактики булінгу (цькування) в закладах освіти. Чому треба навчати дітей задля попередження ситуації булінгу (цькування). Підтримка дітей з особливими освітніми потребами. Навички стабілізації емоційного стану вчителя. Інструменти створення безпечного середовища в закладі освіти. Програма профілактики і протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти.

Практичне заняття № 10-12

8. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Булінг, мобінг і харасмент як соціально-психологічне явище	22	4	4	-	-	14
Тема 2. Організація протидії та попередження булінгу(цькуванню) в закладі освіти	22	4	4	-	-	14
Тема 3. Діагностика булінгу, мобінгу та харасменту в закладі освіти	22	4	4	-	-	14
Тема 4. Протидія булінгу (цькуванню) в закладі освіти.	26	6	6	-	-	14
Тема 5. Профілактика та попередження булінгу, мобінгу та харасменту.	28	6	6	-	-	16
Разом за змістовим модулем 1	120	24	24	-	-	72
Усього годин	120	24	24	-	-	72

9. Перелік питань для семінарських занять

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
	Семінарські заняття не передбачені.	

10. Перелік питань для практичних занять

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
1-2	Тема 1. Булінг, мобінг і харасмент як соціально-психологічне явище Булінг (цькування) в закладі освіти як явище. Форми та види булінгу (цькування). Передумови та причини виникнення булінгу (цькування). Учасники булінгу (цькування).	4

	Наслідки булінгу (цькування).	
3-4	Тема 2. Організація протидії та попередження булінгу(цькуванню) в закладі освіти Комплексний підхід до попередження та протидії булінгу (цькуванню) у закладах освіти. Розробка плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти. Повноваження та обов'язки працівників закладу освіти з попередження та протидії булінгу (цькуванню).	4
5-6	Тема 3. Діагностика булінгу, мобінгу та харасменту в закладі освіти Завдання діагностики та її різновиди. Індивідуальна діагностика. Критерії визначення шкоди фізичному і психічному здоров'ю, заподіяної булінгом (цькуванням). З'ясування обставин випадку булінгу (цькування) Ігрові методи діагностики булінгу (цькування) в групі/класі. Початкова діагностика ситуації булінгу (цькування) в закладі освіти. Загальний моніторинг протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти.	4
7-9	Тема 4. Протидія булінгу (цькуванню) в закладі освіти. Загальні засади протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти. Правила роботи або як не слід працювати з випадком булінгу (цькування). Заходи з протидії боулінгу (цькуванню) для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку 4-8 років. Робота з дітьми середнього віку 9-15 років. Робота з дітьми старшого віку та молоддю 16-21 років. Екологічність роботи з протидії булінгу (цькуванню). Робота з власними переживаннями.	6
10-12	Тема 5. Профілактика та попередження булінгу, мобінгу та харасменту. Підходи до профілактики булінгу (цькування) в закладах освіти. Чому треба навчати дітей задля попередження ситуації булінгу (цькування). Підтримка дітей з особливими освітніми потребами. Навички стабілізації емоційного стану вчителя. Інструменти створення безпечного середовища в закладі освіти. Програма профілактики і протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти.	6
	Усього	24

11. Перелік питань для лабораторних робіт

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
	Лабораторні заняття не передбачені	-

12. Самостійна робота

Метою самостійної роботи студента є: навчитися користуватися бібліотечними фондами і каталогами, працювати з історичними та літературними джерелами, складати конспекти, аналізувати матеріал, порівнювати різні наукові концепції та робити висновки.

Види самостійної роботи студента:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до семінарських занять;
- опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни;
- підготовка до виконання модульної контрольної роботи (тестування);
- відвідування консультацій (згідно графіку консультацій кафедри);
- підготовка до складання екзамену за контрольними питаннями.

Питання

для самостійного вивчення студентами

№ з/п	Назва питань	Кількість годин
1.	Тема 1. Булінг, мобінг і харасмент як соціально-психологічне явище Булінг (цькування) в закладі освіти як явище. Форми та види булінгу (цькування). Передумови та причини виникнення булінгу (цькування). Учасники булінгу (цькування). Наслідки булінгу (цькування).	14
2.	Тема 2. Організація протидії та попередження булінгу(цькуванню) в закладі освіти Комплексний підхід до попередження та протидії булінгу (цькуванню) у закладах освіти. Розробка плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти. Повноваження та обов'язки працівників закладу освіти з попередження та протидії булінгу (цькуванню).	14
3.	Тема 3. Діагностика булінгу, мобінгу та харасменту в закладі освіти Завдання діагностики та її різновиди. Індивідуальна діагностика. Критерії визначення шкоди фізичному і психічному здоров'ю, заподіяної булінгом (цькуванням). З'ясування обставин випадку булінгу (цькування) Ігрові методи діагностики булінгу (цькування) в групі/класі. Початкова діагностика ситуації булінгу (цькування) в закладі освіти. Загальний моніторинг протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти.	14
4.	Тема 4. Протидія булінгу (цькуванню) в закладі освіти. Загальні засади протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти. Правила роботи або як не слід працювати з випадком булінгу	14

	(цькування). Заходи з протидії боулінгу (цькуванню) для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку 4-8 років. Робота з дітьми середнього віку 9-15 років. Робота з дітьми старшого віку та молоддю 16-21 років. Екологічність роботи з протидії булінгу (цькуванню). Робота з власними переживаннями.	
5.	Тема 5. Профілактика та попередження булінгу, мобінгу та харасменту. Підходи до профілактики булінгу (цькування) в закладах освіти. Чому треба навчати дітей задля попередження ситуації булінгу (цькування). Підтримка дітей з особливими освітніми потребами. Навички стабілізації емоційного стану вчителя. Інструменти створення безпечного середовища в закладі освіти. Програма профілактики і протидії булінгу (цькуванню) в закладі освіти.	16
	Усього	72

13. Індивідуальні завдання

Не передбачено планом.

14. Методи навчання

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання:

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій; групового вирішення проблемних задач); частково-пошуковий (евристичних запитань); дослідницький (есе, наукові доповіді).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (бесіда, пояснення); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування, демонстрування); прикладні (практичні завдання); інтерактивні (мозковий штурм).

Методи за формою організації навчання: лекції (проблемна лекція); практичні заняття; самостійна робота студентів (позааудиторна, науково-дослідна робота студентів); виробничі практики.

Методи оцінювання: усний контроль (усний індивідуальний, усний фронтальний) письмовий контроль (письмовий фронтальний); тестовий контроль; метод самоконтролю.

15. Методи контролю

Поточний контроль успішності засвоєння студентами навчального матеріалу може здійснюватися шляхом опитування й оцінювання знань студентів під час практичних занять, оцінювання виконання студентами самостійної роботи та індивідуальних завдань, проведення і перевірки письмових контрольних робіт, тестування або в ході індивідуальних співбесід зі студентами під час консультацій. Вибір конкретних форм і методів поточного контролю знань студентів залежить від викладача і доводиться до їхнього відома на першому практичному занятті. Модульний контроль є частиною поточного контролю і має на меті перевірку засвоєння

студентом певної сукупності знань та вмінь, що формують відповідний модуль. Він реалізується шляхом проведення спеціальних контрольних заходів (у формі тестування чи написання студентами контрольних робіт), проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять, під час групових консультацій або ж за рахунок часу, відведеного на самостійну роботу студентів. На підставі результатів модульного контролю здійснюється міжсесійний контроль (атестація).

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

16. Розподіл балів, які отримують студенти

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни «Психологія булінгу» за видами робіт

Види робіт/контролю	Перелік тем				
	Тема 1.	Тема 2	Тема 3.	Тема 4.	Тема 5.
	Практичне заняття				
	1-2	3-4	5-6	7-9	10-12
Опитування	2\2	2\2	2\2	2\2\2	2\2\2
Тестування	1		1	1	1\1
Поточна контрольна робота					4
Виконання практичних завдань	1\1	1\1	1\1	1\1\1	1\1\1
Виконання завдань самостійної роботи	1	1	1	1	1
Всього за темами	8	7	8	11	16
Екзамен	50				
Всього за результатами вивчення навчальної дисципліни	100				

Шкала та критерії оцінювання відповіді за результатами опитування

Бали	Критерії оцінювання
2	Питання розкрито повністю, що свідчить про відмінне засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання. Студент вільно володіє науково-понятійним апаратом.
1	Механічне відтворення матеріалу з деякими помилками, неточності у використанні науково-понятійного апарату.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала та критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконано завдання практичної роботи в повному обсязі, належним чином оформлено висновки, в яких відображено здатність до практичного застосування отриманих знань.
0,5	Виконано завдання практичної роботи із несуттєвими помилками або не в повному обсязі, оформлено висновки, які частково розкривають практичне завдання.
0	Не виконано практичну роботу або виконано із суттєвими помилками.

Оцінювання тестування:

- кожна правильна відповідь оцінюється у фіксовану кількість балів (наприклад, $0,1 \times 10 = 1$);
- правильність відповідей перевіряється відповідно до ключа тестів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Бали	Критерії оцінювання
1	Виконання завдань самостійної роботи здійснене у повному обсязі, не містить помилок, що дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти на високому рівні.
0,5	Виконання завдань самостійної роботи здійснене не у повному обсязі, містить несуттєві помилки, що дає можливість оцінити рівень формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти як достатній.
0	Завдання самостійної роботи не виконано та/або результати не відповідають поставленим завданням та/або завдання виконано із суттєвими помилками.

Шкала та критерії оцінювання виконання контрольної роботи

Бали	Критерії оцінювання
4	Відповідь надана у письмовій формі, повна (не менше 90% потрібної інформації) та правильна.
3	Відповідь надана у письмовій формі, достатньо повна (не менше 75% потрібної інформації) або повна з незначними неточностями.
2	Відповідь надана у письмовій формі, неповна (не менше 60% потрібної інформації) з несуттєвими помилками.
1	Відповідь надана у письмовій формі, коротка (менше 30% потрібної інформації) із помилками.
0	Відповідь відсутня.

**Шкала та критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти результатами складання
екзамену**

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
1, 2. Питання. (макс. по 15 балів)	12-15	Питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, логічно побудована, що свідчить про високий засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	8-11	Питання розкрито, матеріал викладено у логічній послідовності, відповідь правильна або із незначними неточностями, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	4-7	Питання розкрито в цілому, відповідь містить несуттєві помилки, що свідчить про середній рівень засвоєння матеріалу відповідно вказаних програмних результатів навчання.
	0-3	Механічне відтворення матеріалу із суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
3. Практичне завдання	16-20	Завдання вирішено повністю та правильно, виклад рішення здійснено чітко, у логічній послідовності, відповідь обґрунтована, що свідчить про високий рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	11-15	Завдання вирішено правильно або із незначними неточностями, виклад рішення здійснено у логічній послідовності, відповідь достатньо обґрунтована, що свідчить про достатній рівень засвоєння матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	6-10	Завдання вирішено, однак рішення містить помилки, порушена логічність викладу матеріалу, що свідчить про середній рівень засвоєння теоретичного матеріалу відповідно до програмних результатів навчання та здатності його застосування під час вирішення практичних завдань.
	0-5	Відсутнє вирішення завдання або вирішення з суттєвими помилками, що не може свідчити про формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна рейтингова система оцінювання	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A – відмінно	5 – відмінно
82 – 89	B – дуже добре	4 – добре
74 – 81	C – добре	
64 – 73	D – задовільно	3 – задовільно
60 – 63	E – достатньо	
35 – 59	FX – незадовільно з можливістю повторного складання	2 – незадовільно
0 – 34	F – незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	

Правила модульно-рейтингового оцінювання знань

Загальна трудомісткість дисципліни – 100 балів, із них :

при семестровому контролі у вигляді екзамену на поточний контроль може бути відведено від 50 до 100 балів (для допуску до екзамену необхідно мати не менше 25 балів поточної успішності).

1. Поточний контроль. Бали, отримані впродовж семестру, за видами навчальної діяльності розподіляються так (розподіл орієнтовний):

- робота на практичних заняттях (відповіді, виконання практичних завдань, а в разі їх пропусків з поважної причини – індивідуальні співбесіди на консультаціях за темами відповідних занять) – до 50 балів.

Присутність на лекціях і семінарах не оцінюється в балах. Пропуски занять підлягають обов'язковому відпрацюванню в індивідуальному порядку під час консультацій. Пропущене заняття має бути відпрацьоване впродовж двох наступних тижнів, при тривалій відсутності студента на заняттях з поважної причини встановлюється індивідуальний графік відпрацювання пропусків, але не пізніше початку екзаменаційної сесії.

Студент, який повністю виконав програму навчальної дисципліни і отримав достатню рейтингову оцінку (не менше 25 балів), допускається до підсумкового контролю з дисципліни.

2. Підсумковий контроль Підсумковим контролем є екзамен. Він здійснюється відповідно до вимог «Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті імені Юрія Кондратюка»

17. Методичне забезпечення

1. Робоча програма з дисципліни «Психологія булінгу» для студентів спеціальності 053 «Психологія» / Укл. В.В. Шевчук. Полтава, 2024 року. 14 с. (Електронна версія в електронній бібліотеці Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»).

18. Рекомендована література

Базова

1. Клименко Ю.О. Соціально-психологічна профілактика булінгу в освітньому середовищі / Ю.О. Клименко, Н.О. Сайко, В.В. Шевчук // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. 2018. Vol. VI (75), Issue 181. P. 73-76.
2. Мишко Н.М., Седих К.В. Психологічні наслідки булінгу. *Психологія і особистість: Науковий журнал*. м. Полтава, 2022. № 2.
3. Мишко Н.М. Інноваційні психологічні технології у роботі з булінгом. *Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Синергетичний підхід до проєктування життєвого простору особистості»*, Полтава, 27-28.04.2021 р.
4. Мишко Н.М. Психотехнічні засоби у роботі з булінгом у сучасних економічних умовах. *Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Синергетичний підхід до проєктування життєвого простору особистості»*, Полтава, 27-28.04.2021 р.

5. Не смійся з мене: просвітницько-профілактична програма тренінгових занять : Навч.-метод. посібник / Авт. Лора Паркер Роерден, за заг. ред. Лях Т. Л. К. : УМСА, 2013. 100 с.
6. Вчимося бути толерантними : Тренінговий курс для молоді : Навч.-метод. посібник / Авт.-упорядн.: Ольга Собченко, Андрій Донець, Валентина Дьомкіна Донецьк, 2008. – 50 с.
7. Воронцова Т. В. Пономаренко В. С. та інші. Вчимося жити разом. Програма з розвитку соціальних навичок учнів початкової школи у курсі «Основи здоров'я». – К.: Видавництво «Алатон», 2016. 32 с.
8. Коваль Роман, Горова Альона, Нікітчук Анна, Микитюк Оксана, Ліхоліт Юлія. Шкільна служба розв'язання конфліктів: досвід упровадження. Посібник. К. : Видавець Захаренко В.О., 2009. 168 с.
9. Піроженко Т.О., Хартман О.Ю., Палієнко К.В., Павленко М.В. Методичний посібник до парціальної програми з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей віком від 4-х до 6-7 років «Вчимося жити разом» К. : Алатон, 2016. – 112 с.

Допоміжна:

1. Барліт А.Ю. Форми і методи подолання (мінімізації) соціальнопедагогічної та психологічної проблеми булінгу в освітньому середовищі. Горизонти освіти. 2012. №2. С. 44-46.
2. Булінг – важлива проблема для дітей в Україні. ЮНІСЕФ розпочинає кампанію проти булінгу. URL: https://www.unicef.org/ukraine/ukr/media_31252.html
3. Garrett Anne G. Bullying in American schools: causes, preventions, interventions. McFarland, 2003. P. 172.
4. Halstead David. The bully around the corner: changing brains-changing behaviours. Brain Power Learning Group, Canada, 2006. P. 151
5. Kowalski, Robin M., Limber, Susan P., Agatston, Patricia W. Cyberbullying: bullying in the digital age. – Oxford: Blackwell Publishing Ltd, 2008. 218 p.
6. Predictors of Bullying and Victimization in Childhood and Adolescence: A Meta-analytic Investigation,” Clayton R. Cook, PhD, Louisiana State University; Kirk R. William, PhD, Nancy G. Guerra, EdD, Tia E. Kim, PhD, and Shelly Sadek, MA, University of California, Riverside; School Psychology Quarterly, Vol. 25, No.2. 154-173.
7. Rose, C. A., & Espelage, D. L. (2012). Risk and protective factors associated with the bullying involvement of students with emotional and behavioral disorders. Behavioral Disorders, 37, 133–148.

19. Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс «Психологія булінгу» (053)
<https://dist.nupp.edu.ua/course/view.php?id=5916>